

شماره: م/ ۱۲۱۱

تاریخ: ۱۳۸۰/۱۱/۱۴

«بسمه تعالی»

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای تجاری و تخصصی (دولتی) ارسال گردید.

پیرو نامه شماره م/ ۹۶۱ مورخ ۱۳۸۰/۹/۱۱ موضوع "پیش نویس دستورالعمل

حسابداری اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت دار"، به پیوست متن نهایی شده دستورالعمل

فوق الذکر، که با توجه به نظرات دریافتی از سوی بانکها تهیه شده است، ارسال میگردد.

خواهشمند است مقرر فرمایند مفاد دستورالعمل پیوست را جهت اجرا به کلیه واحدهای

ذیربط ابلاغ نمایند. ضمناً بمنظور رفع سئوالات احتمالی، جلسه توجیهی با حضور نمایندگان آن

بانک در تاریخی که متعاقباً به اطلاع خواهد رسید، برگزار خواهد گردید. /ص

مدیریت کل نظارت بر بانکها و موسسات اعتباری

اداره مطالعات و مقررات بانکی

محمود مرتضوی

بهرام فیض زرین قلم

۳۸۱۶

۱۶۱۵-۱۶

دستور العمل حسابداری اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار

XX

نظر به اینکه بانکها هنگام صدور اسناد حسابداری وثبت عملیات اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار اعم از فاینانس، یوزانس داخلی (ریفاینانس) و یوزانس درمقاطع معامله اسناد و سررسید پرداخت از روشهای متفاوتی استفاده می نمایند ، لذا بمنظور ایجاد یکنواختی در نحوه صدور اسناد وثبت عملیات اعتبارات اسنادی و بروات ارزی فوق اشاره وهمچنین جلوگیری از بروز هرگونه آثار سوء و نامتعارف ناشی از تغییرات قانونی نرخ ارز در سال ۱۳۸۱، خواهشمند است دستورفرمائید همزمان با معامله اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار، حساب تعهدات بانک و تعهدات مشتریان از ردیف اقلام زیر خط برگشت و عملیات حسابداری به شرح زیر انجام پذیرد:

۱- عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (فاینانس و یوزانس داخلی/ ریفاینانس) گشایش یافته بانرخیهای شناور و صادراتی در مقطع معامله اسناد در سالجاری:

هنگام ظهر نویسی و معامله اسناد اعتبارات اسنادی مورد اشاره ، اسناد حسابداری ذیل معادل وجه اسناد به نرخ شناور روز معامله اسناد صادر شود :

(۱-۱) جهت اعتبارات اسنادی فاینانس :

بد : بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بس : بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

(۲-۱) جهت اعتبارات اسنادی یوزانس داخلی (ریفاینانس):

بد : بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بس : تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانسهای داخلی (به ارز)

ضمناً بمنظور جلوگیری از ایجاد تورم در اقلام تراز نامه بانک ، لازمست در پایان سال مالی هنگام

تعدیل و طبقه بندی حسابها، مانده حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (یوزانس داخلی/ ریفاینانس) با وجوه پیش پرداخت اینگونه اعتبارات تعدیل شوند .

۲) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی فاینانس گشایش یافته با نرخهای بالاتر از

صادراتی در مقطع معامله اسناد در سالجاری :

نظر به اینکه در اعتبارات اسنادی فاینانس در پایان دوره استفاده از تسهیلات ، بدهی مشتری تقسیط

و به همراه بهره متعلقه (که دوروزکاری قبل از شروع دوره پرداخت هر قسط مشخص و قطعی میگردد)

پرداخت می‌شود، لذا قبل از سررسیدهای پرداخت امکان تهیه و خرید ارز وجود نداشته و نتیجتاً عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی مذکور دقیقاً همانند عملیات حسابداری مندرج در بند ۱-۱ فوق‌الاشاره خواهد بود.

۳) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی یوزانس داخلی (ریفاینانس) گشایش یافته بانرخیهای بالاتر از صادراتی در مقطع معامله اسناد در سالجاری:

۱-۳) چنانچه معادل ۱۱۰٪ هم ارز ریالی وجه اسناد در مقطع معامله اسناد دریافت و به حساب پیش‌دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی منظور گردیده باشد:

بد : پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی (معادل اصل و فرع اعتبار)

بس : حساب بستانکاران داخلی به ریال / مابه‌التفاوت نرخ شناور تانرخ اعتبار

بس : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانس‌های داخلی (معادل

اصل و فرع اعتبار)

۲-۳) چنانچه بخشی از معادل ریالی وجه اسناد در مقطع معامله اسناد دریافت شده باشد (موضوع بخشنامه شماره ۶۰/۱۱۱۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۰ اداره سیاستها و مقررات ارزی) :

بد : پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بد : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت‌دار/ به ارز (تمه بدهی مشتری به ارز)

بس : بستانکاران داخلی به ریال (مابه‌التفاوت نرخ شناور تانرخ اعتبار)

بس : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی بابت یوزانس داخلی

توجه خواهند داشت با دریافت ۱۱۰٪ هم ارز ریالی وجه اسناد (بشرح بند ۱-۳) با مشتری تسویه حساب قطعی بعمل آورده و در صورت دریافت بخشی از معادل ریالی وجه اسناد (بشرح بند ۲-۳) به همان نسبت با مشتریان تسویه حساب خواهد شد و تمه بدهی مشتری در حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت‌دار بایستی به نرخ روز در سررسید پرداخت تسویه حساب گردد .

بدین ترتیب بانکها می‌توانند وجوه دریافتی از این بابت را بمنظور پوشش ریسک ناشی از نوسانات نرخ ارز بمصرف خرید ارز رسانده و ارز خریداری شده را تا سررسید پرداخت نزد خود نگهداری نمایند .

۴) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی دیداری با نرخ گواهی سپرده که وجه اسناد با توافق طرفین تا ۶ ماه بعد از معامله اسناد می‌تواند پرداخت شود در مقطع معامله اسناد در سالجاری: موضوع (بخشنامه ۶۰/۱۱۰۵ مورخ ۱۳۸۰/۷/۳۰ اداره سیاستها و مقررات ارزی)

بد : پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بد : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت‌دار/ به ارز (تمه بدهی مشتری به ارز)

بس : بستانکاران داخلی به ریال (مابه‌التفاوت نرخ شناور تانرخ اعتبار)

بس : حساب بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت‌دار

۵) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی فاینانس در سررسیدهای پرداخت در سال جاری :

۱-۵) چنانچه اعتبار با نرخ شناور گشایش شده باشد :

بد : پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی بروات ارزی مدتدار / به ارز

بد : حساب بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتباراسنادی و بروات ارزی مدتدار

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

۲-۵) چنانچه اعتبار با نرخ های بالاتر از شناور گشایش شده باشد :

بد : پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بس : حساب بستانکاران داخلی به ریال (مابه التفاوت نرخ شناور تا نرخ اعتبار)

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی بروات ارزی مدتدار / به ارز

بد : حساب بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

در این خصوص نیز لازم است قبل از صدور اسناد حسابداری فوق الذکر بهره دوره بازپرداخت مربوط به قسط مورد نظر ابتدا به حسابهای بدهی بانک و مشتری منظور گردد .

۶) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی یوزانس داخلی (ریفاینانس) در سررسیدپرداخت در سال جاری:

۱-۶) چنانچه اعتبار با نرخ شناور گشایش و ۱۱۰٪ معادل ریالی وجه اسناد در مقطع معامله و ظهننویسی اسناد دریافت شده باشد:

بد: حساب پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار / به ارز

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی بابت یوزانسهایی داخلی

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

۲-۶) چنانچه اعتبار با نرخ صادراتی گشایش و ۱۱۰٪ معادل ریالی وجه اسناد در مقطع معامله و ظهننویسی اسناد دریافت شده باشد:

بد : حساب پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی

بس : بستانکاران داخلی به ریال - تفاوت نرخ شناور تا صادراتی

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی بابت یوزانس داخلی

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

توجه خواهند داشت بدین ترتیب مابه التفاوت نرخ روز معامله تا سررسید پرداخت در بند ۶-۱ و ۶-۲ از محل تنمه ۱۰٪ مازاد دریافتی از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی ریفاینانس تسویه گردیده و بایستی مابقی ۱۰٪ طبق مفاد بخشنامه شماره ۴۶۰۶ مورخ ۱۳۷۶/۵/۲۵ اداره نظارت ارز به حساب این بانک منتقل شود .

۶-۳) چنانچه اعتبار با نرخهای بالاتر از صادراتی گشایش و ۱۱۰٪ معادل ریالی وجه اسناد در مقطع معامله و ظهرنویسی اسناد دریافت شده باشد:

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانسهای داخلی

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

۶-۴) چنانچه اعتبار با نرخ گواهی سپرده گشایش و قسمتی از معادل ریالی وجه اسناد در مقطع معامله و ظهر نویسی اسناد دریافت شده باشد . (موضوع بخشنامه شماره ۶۰/۱۱۱۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۰ اداره سیاستها و مقررات ارزی)

بد : حساب جاری مشتری - بمیزان تفاوت مبلغ پیش دریافت تا مبلغ اسناد به نرخ روز پرداخت

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت دار (به ارز)

بس : حساب بستانکاران داخلی (مابه التفاوت نرخ شناور تا نرخ اعتبار)

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانسهای داخلی

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

توجه خواهند داشت حساب بستانکاران داخلی به ریال بابت ما به التفاوت نرخ شناور تا نرخ اعتبار که در مقطع معامله اسناد و یا سررسید پرداخت ایجاد گردیده ، هنگام تامین و خرید ارز در سررسید پرداخت تسویه خواهد شد .

۷- عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار معامله شده در سالبجاری با نرخهای شناور و صادراتی در مقطع سررسید پرداخت در سال آتی :

بد : حساب جاری مشتری / پیش دریافت از مشتریان بابت اعتبارات اسنادی - به نرخ شناور یا صادراتی روز معامله اسناد*

بد : بدهکاران موقت به ریال - مابه التفاوت نرخ ارز

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بد : حساب بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبار اسنادی و بروات ارزی مدتدار / تسهیلات دریافتی

از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانسهای داخلی

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

* در مورد آن دسته از اعتبارات اسنادی که در سال جاری گشایش یافته و در سال ۱۳۸۱، معامله اسناد خواهند گردید، نرخ تسویه حساب با مشتری نرخ روز پایان سال جاری خواهد بود.

توجه : مانده ریالی حسابهای بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار / به ارز و بدهی بانک بابت پذیرش اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدت دار و تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانس های داخلی به همراه سایر حسابهای ارزی در عملیات یکسان سازی نرخ ارز بایستی تسعیر شده باشد .

در خصوص اعتبارات اسنادی فاینانس لازم است قبل از صدور اسناد حسابداری مورد اشاره بهره دوره بازپرداخت مربوط به قسط مورد نظرا ابتدا به حسابهای موصوف منظور شده باشد .

تمه ۱۰٪ مازاد دریافتی اعتبارات اسنادی ریفاینانس بایستی در این مقطع حسب مفاد بخشنامه شماره ۴۶۰۶ مورخ ۱۳۷۶/۵/۲۵ اداره نظارت ارز به حساب این بانک منتقل شود .

متعاقب صدور اسناد حسابداری فوق الذکر لازمست ضمن تهیه و ارسال فهرستی حاوی مشخصات کامل اعتبار ما به التفاوت نرخ شناور یا صادراتی تا نرخ روز پرداخت اعتبار از این بانک مطالبه گردد .

در این رابطه حساب مخصوصی بنام آن بانک نزد اداره معاملات ریالی افتتاح و وجوه مورد مطالبه از محل حساب اخیر الذکر پرداخت خواهد شد . متعاقب با واریز مابه التفاوت نرخ ارز به حساب بانک نزد اداره معاملات ریالی ، حساب مطالبات بابت مابه التفاوت نرخ ارز با صدور سند بشرح زیر تسویه میگردد.

بد : حسابجاری نزد بانک مرکزی

بس : بدهکاران موقت به ریال - مابه التفاوت نرخ ارز

۸) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی دیداری با سررسیدپرداخت تا ۶ ماه گشایش یافته با نرخ گواهی سپرده درمقطع سررسید پرداخت در سال آتی (موضوع بخشنامه ۶۰/۱۱۰۵ مورخ ۸۰/۷/۳۰ اداره سیاستها و مقررات ارزی) :

بد : حسابجاری مشتری

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بد : حساب بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار (به ارز)

بس : حساب سپرده های ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

۹) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی یوزانس داخلی گشایش یافته بانرخهای بالاتراز صادراتی درمقطع سررسیدپرداخت در سال آتی :

۹-۱) در صورت دریافت ۱۱۰٪ معادل ریالی وجه اسناد در مقطع ظهنویسی و معامله اسناد :

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانس های داخلی

بس : حساب سپرده ارزی دیداری نزد شعب خارج / بانکهای خارجی

۹-۲) در صورت دریافت بخشی از معادل ریالی وجه اسناد در مقطع ظهنویسی و معامله اسناد موضوع (بخشنامه شماره ۶۰/۱۱۱۸ مورخ ۱۳۸۰/۸/۲۰ اداره سیاستها ومقررات ارزی)

بد : حسابجاری مشتری

بس : حساب بدهکاران بابت اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار / به ارز (تتمه بدهی مشتری به ارز)

بد : حساب تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی / شعب خارج بابت یوزانس های داخلی

بس : حساب سپرده ارزی دیداری شعب خارج / بانکهای خارجی

با توجه به تسعیر مانده بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبار اسنادی و بروات ارزی مدتدار و تسهیلات دریافتی از بانکهای خارجی مرتبط با اعتبارات اسنادی یوزانس و یوزانس داخلی گشایش یافته با نرخهای بالاتر از صادراتی که اسناد آنها در سالجاری معامله شده و یا خواهد شد ، لیکن سررسید پرداخت آنها در سال آتی می باشند چنانچه ارز اینگونه اعتبارات / بروات ارزی در سال جاری خریداری نشده باشند (در صورت خرید ارز اینگونه اعتبارات / بروات ارزی در سالجاری، حساب بستانکاران داخلی به ریال بابت مابه التفاوت نرخ شناور تا نرخ اعتبار، خودبه خود تسویه خواهد شد) لازمست در مقطع یکسان سازی نرخ ارزدرابتدای سال ۱۳۸۱ مانده حساب بستانکاران داخلی به ریال بابت ما به التفاوت نرخ شناور تا نرخ اعتبارات اسنادی مورد اشاره را بمنظور خنثی سازی نتیجه تسعیر ، به حساب تغییرات قانونی نرخ ارز منظور فرمایند.

۱۰) عملیات حسابداری اعتبارات اسنادی یوزانس گشایش شده با نرخهای شناور و صادراتی

چنانچه مشتری در هنگام ظهورنویسی اسناد معادل ریالی ۱۰۰٪ و یا قسمتی از مبلغ ارزی اسناد را به نرخ روز معامله اسناد تامین نماید عملیات حسابداری همانند عملیات حسابداری اعتبارات ریفاینانس خواهدبود با این تفاوت که بدهی ارزی ایجاد شده در سرفصل بدهی بانک بابت پذیرش اسناد اعتبارات اسنادی و بروات ارزی مدتدار ثبت خواهد شد.